

Item: 1402

Kiad sor: 06/16/1989 14:13:53

Om Fejléc: kiad rvk1001 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Hallgatóé a szó

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, A hallgatóé a szó) - Telefonon feltett kérdéseikre, üzeneteikre ügyeletes munkatárs, Szép Zoltán válaszol.

- Jó napot kívánok, elnézést kérek, Kövér István vagyok Ludwigshafenből. Kissé humoros, nagyon tetszett ez a riport, az új magyar igazságügyminiszterrel: Kulcsár Kálmánnal volt önöknek egy riportjuk. Csodálatos - most nem akarom mondani -, hogy az új kommunista párt meg az egyéb izé, idézőjelbe téve, megalkotják az új büntetőjogot. Szóval felmerül a kérdés, hogyan és kiknek a javára. Ez érdekes kérdés azért.

- Remélem, majd kijön az új büntetőjogi törvénykönyv, és akkor erről majd beszélgethetünk.

- Gondolom, hogy önt is, mint jogászt ilyen tekintetből érdekli. Bizonyos mértékig én is foglalkoztam vele, de mondhatom azt, hogy én, mint volt rendőr, tehát amit én tanultam, ezzel kapcsolatban egyetlen alapvető dolgom volt, amit most is így félve említenék: a rendőrségi módszerek a szocialista törvényesség keretén belül.

Nem akarom említeni, hogy a szocialista törvényességnek mondták azt, hogy a titkos házkutatások, meg az egyéb ilyen, az ügynöki hálózat, meg a rezidencia, amik miatt én félek. Tehát ha én visszakerülnék, automatikusan bekerülnék a sittre, mert ez viszont egy élő, jelenleg is pozícióban lévő munkamódszer ott. Szóval ez ellen nem lehet semmit sem tenni, és amikor nekem ilyen jogi problémáim voltak a főiskolán - mert az ELTE-től voltak kinn tanárok -, logikusan mindig ez volt az egyetlen, hogy milyen alapon magyarázzák meg ennek a törvényességét.

- Tehát van egyszer egy törvényességnek nevezett, jogszabályokban rögzített állásfoglalás, és mögötte pedig voltak azok a bizonyos...

- Úgyvan, a kiskapuk, a 07-es meg az egyéb...

- Kiskapuk, amiket nem publikáltak hivatalosan soha, de a rendőrség illetékesei meg voltak olyan feladatokkal is bízva, amiről nem beszélhettek, és amiről ha beszéltek volna, mindjárt kiderült volna, hogy korántsem olyan demokratikus az egész. (folyt.)

Item: 1403

Kiad sor: 06/16/1989 14:26:28

Om Fejléc: kiad rvk1002 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Hallgatóé a szó - 1. folyt.

Hír:

- Úgy van, és pontosan ez az én aggályom, amikor én azt mondom - mert kérdezték tőlem ezt (...) például, hogy konkrétan mégis mi az az általános elfogadott, hogy mennyi ideig nem jöhettünk, nem

kaphattam útlevelet. Amely elméletileg egy mondat, ez öt év. De ez az elméleti, tehát szóval gyakorlatilag ez se jogszabályban, se szolgálati szabályzatban, se belső szabályzatban lefektetve nincs, ezt csak úgy mondják. De ez az öt év vonatkozhat arra a kis rendőrre, aki nem tudom, kit büntetett meg az utolsó sarkon utoljára. De viszont aki ezeket az operatív módszereket ma is ezt tanítják, ma is ezzel dolgoznak.

- Igen.

- Elég szomorú, hogy így. És amit itt most egyértelműen, például ma is, önöket folyamatosan hallgatom, mert egyetlenegy komolyabb információs forrásom. Ami viszont abszolút, hogy gyakorlatilag, hogy az uralmi rendszer, tehát rendben van, hogy a párt szelektálódik vagy valami, de a belső uralom, a Belügyminisztérium, a párt irányítása, tehát az erő, hatalom, az erőszakszervezet még jelen pillanatban is az ő kezükben van, és ezen viszont változás még jelen pillanatban nincs. És ezért merült fel bennem a gondolat, hogy az igazságügyminiszter, amikor konkrétan így nyilatkozott a rádióban önöknél, hogy ő a büntetőjogról, az eddigről inkább nem nyilatkozik. Hát akkor hol volt ő idáig?

- Akadémikus volt, és politikai pozícióban - úgy tűnik -, hogy most került. Ezt azért mondom, úgy tűnik, mert sose tudni, hogy aki most előkerül valahonnan, az a háttérben nem volt-e jelen annak idején is.

- Ez az.

- De tudjuk, hogy nem általában, nem azok a miniszterek találták ki a jogszabályokat, akiknek a neve fémjelzi, hanem megvoltak azok a tanácsok és azok a testületek, amelyek aláírták vele az általa kitalálnak hirdetett szavakat.

- Sőt, hogy itt konkrétan említést tegyek rá, például volt olyan, hogy a Magyar Rendőrtisztviselői Főiskolán mi tanultuk az alkotmánytant. (folyt.)

Item: 1404

Kiad sor: 06/16/1989 14:34:17

Om Fejléc: kiad rvk1003 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Hallgatóé a szó - 2. folyt.

Hír:

Az alkotmányjogon belül volt egy úgynevezett alkotmányozó bizottság, ami régebben is létezett, tehát akkor is létezett már, - én 77-ben végeztem, tehát akkor is létezett -, s tanították ott, de viszont hogy gyakorlatilag a funkcióját nem töltötte be, az már automatikusan.

- Na jó, hát ilyen kulisszaszervek (sic). De szerintem legtöbbnek megvan különben a valóság tere, előre van tolvá egy nevesített szerv, és átírva működik egy másik. Ezek a kettősségek jellemzőek Magyarországon.

- Igen. Nagyon kellemes hétvégét, és köszönöm szépen, hogy meghallgatott. +++

Item: 1405

Kiad sor: 06/16/1989 16:38:51

Om Fejléc: kiad rvk1004 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Interjú Decsi Sándorral

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Különműsor) - Az imént hallották, hogy Maléter Pál honvédelmi miniszter, az 1956-os forradalom honvédelmi minisztere, akit a Nagy Imre-per után szintén kivégeztek, az ő katonatársai is letették a kegyelet koszorúját a Hősök terén.

A szertartás megkezdése előtt Pécsi Vilmos rövid beszélgetést folytatott a jelenleg az Egyesült Államokban élő Decsi Sándor katonatisztel, aki Maléter Pál egyik közvetlen beosztottja volt, de azon kívül személyes ismeretség fűzte magához Nagy Imréhez is.

Decsi Jánossal (sic), a Néphadsereg egykori főhadnagyával beszélek, s a 32 év előtti eseményekről kérdezem, amelyeknek aktív résztvevője volt. Annak idején Decsi a Nemzetőrség hadműveleti osztályát vezette, és ezenkívül Király Béla vezérőrnagynak, a Nemzetőrség főparancsnokának a segédtsíztje is volt. Most a 33 év előtti élményekről faggatom, annál is inkább, hiszen személyesen ismerte Nagy Imrét és Maléter Pál honvédelmi miniszter-helyetttest is.

- Visszaemlékezni erre a két prominens személyiségre 33 év távlatából.

- Erről a két személyről az ember csak a legnagyobb meghatottsággal és kegyelettel tud emlékezni, és különleges szerencsémnek tartom, hogy mindkettőjünkkel személyesen találkozhattam.

- A forradalmi napokban találkoztál Nagy Imrével vagy Maléter Pállal, akivel szintén kapcsolatban voltál? (folyt.)

Item: 1406

Kiad sor: 06/16/1989 16:45:30

Om Fejléc: kiad rvk1005 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Interjú Decsi Sándorral - 2/1. folyt.

Hír:

- Tagja voltam a delegációnak, amely bement a Parlamentbe Nagy Imréhez. Persze csak a delegáció vezetője beszélt vele, de ott voltam, hallgattam. És mélységes benyomást tett rám az, hogy milyen felemelkedetten, elhatározottan, a néppel vállalta a sorsközösséget, a nép jelene és a jövője volt a fontos a számára.

Maléter Pállal természetesen találkoztam hivatalos formában - Őt még a Néphadseregben való szolgálatom idejéből ismertem. Többször részt vettem vele vezetési gyakorlatokon, és a Hadi Akadémián, ahol hallgató voltam. Maléter Pál a magasabb parancsnoki fokon egyéves tanfolyamot végzett. Ma pedig ugye nemzetünk egyik mártírja, mint ilyent tisztelem, annak idején tiszteltem a katonai felkészültségét, magatartását.

Olyan típusú ember, aki ha valamit elhatározott, azt végrehajtotta, ha valami mellett letette a tallért, akkor hűségesen kitartott mellette, de ha látta, elérkezett arra a pontra, hogy valami nem helyes, vagy ha nem megfelelő ügy mellett határozta el magát, nehéz, vajdó gondolkodás során egyszerűen változtatott, és átállt egy másik vonalra. +++

Item: 1407

Kiad sor: 06/16/1989 16:46:16

Om Fejléc: kiad rvk1006 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Magyar vonatkozású hírek

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, A mai nap) - Kalkuttai Teréz anya - amint az a püspökkari konferencia üléséről kiadott sajtóközlemény híri adja - 4 nővértársával június 16-ikán Magyarországra érkezik.

Teréz anya 17-ikén, szombaton délelőtt a budapesti Szent Imre városi templomban, délután 3-kor pedig az Érd Parkvárosi templomban találkozik a hívekkel. Este 6-kor az Örökimádás templomban vesz részt azon a főpapi misén, amelyet Paskai László bíboros prímás mutat be.

Másnap, vasárnap délelőtt 9 órakor a Józsefvárosi templomban vesz részt szentmisén, ezt Kada Lajos érsek, a Szentségi Kongregáció titkára celebrálja.

Teréz anya alapítása, a Szeretet Misszionáriusai most hazánkban is letelepsznek, miután csaknem valamennyi szocialista országban már megnyitották házaikat.

X X X

A budapesti szovjet nagykövetség előtt tegnap este tüntetésre került sor. A Fidesz Radikális Frakciójának rendezésében több száz tüntető követelte a szovjet csapatok azonnali kivonását az országból.

A tüntetés szónokai emlékeztettek arra, hogy 1956-ban a Szovjetunió ígéretet tett csapatainak kivonására. A tüntetők kórusban kiabálták: "Ruszkik haza" és feliratos táblákon ez volt olvasható: "A vendégszeretetünknek is van határa, lejárt a vízum"

Olyan követelés is elhangzott, hogy a Lenin-szobor restaurálására költendő 17 millió forintot a szocializmus 70 évének áldozatai emlékművére fordítsák.

A nagykövetség részéről nem hangzott el állásfoglalás a "Menjetek innen békével" felhívásra.

X X X

(folyt.)

Item: 1408

Kiad sor: 06/16/1989 16:47:39

Om Fejléc: kiad rvk1007 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Magyar vonatkozású hírek - 1. folyt.

Hír:

Tegnaptól távhívó telefonon is hívható Románia. Magyarországról Románia hívószáma a 40-es.

A távhívásba majdnem minden nagyobb magyarlakta várost bekapcsoltak. A közvetlen tárcsázással elérhető romániai helységek nevére a postai tudakozók adnak felvilágosítást. +++

Item: 1409

Kiad sor: 06/16/1989 16:51:52

Om Fejléc: kiad rvk1008 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Bába Iván számára a forradalom morális alap

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Kezdődik a nap) - Kiküldött munkatársunk, Juhász László Budapesten Bába Iván csehszlovákiai magyar költőt, a Dátum főszerkesztőjét kérdezte:

- Ahhoz a nemzedékhez tartozol, amelyik még nem érthette meg tudatosan 1956-ot. Mit jelent az életedben a magyar forradalom, az 1956-os események?

- Tudatosan nem érthettem meg, de hatéves voltam, amikor a forradalom lezajlott. Én csehszlovákiai magyar vagyok, tehát arra emlékszem, hogy az én szüleim hogy élték meg 1956-ot. Vannak érzelmi élményeim. Hatalmas reményeket ébresztett a szüleimben, mint csehszlovákiai magyarokban, és iszonyú sokkot jelentett a forradalom leveretése, mert Csehszlovákiában egy külön megtorlási hullám követte a magyar forradalmat. Ilyen szempontból számomra a magyar forradalom áttételes élmény.

Másrészt amit megtanultam és igyekeztem annyit összeolvasni a forradalomról, amennyit csak lehetett, a forradalom számomra morális alap, morális tőke, amelyből gazdálkodni kell, amelyre építenünk kell.

- Úgy érzed, hogy június 16-ika igazolása az álláspontodnak, és ez a történelmi igazságtétel, amiben Nagy Imrénék részesülnek, ez a forradalom számára, a forradalom eszméje számára igazságtételt jelent? (folyt.)

Item: 1410

Kiad sor: 06/16/1989 16:56:47

Om Fejléc: kiad rvk1009 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Interjú Bába Ivánnal - 6/1. folyt.

Hír:

- Mindenképpen igazságtételt jelent. Én rendkívül fontosnak tartom azt, hogy ez a nap bekövetkezett. Halottainkat tisztességgel,

méltósággal el kell temetnünk. Miután ezt megtettük, utána az egész nemzet, az egész társadalom hozzáláthat ahhoz, hogy részletesen, alaposan értékelje azt, ami 1956-ban történt. Ami 1956 után történt, akkor lehet majd vitatkozni. Előbb azonban ezt a gesztust - mondhatnám így, hogy 33 év után lényegében egy rituális gesztust - meg kell tennünk.

- Hogy gondolkodhatnak június 16-ikán felvidéki testvéreink?

- A felvidéki magyarok számára is és nyilvánvalóan az egész világ magyarsága számára ez egyedülálló történelmi nap. Olyan, amely egy-egy évszázadban csak néhány adódik. A nemzeti egység egyik legfontosabb történelmi pillanata lesz.

- Utolsó kérdésem: hogyan tükröződik ez a mai nap lapodban, a Dátumban?

- Lapomban már egy hete sorozatot közlünk Kozári Imre tollából, amely egy 45 oldalas dolgozat. Ezt részletekben közöljük, a Nagy Imre-csoport jugoszláviai követségen eltöltött 20 napjával foglalkozik. Ezenkívül közöljük Illyés Gyula Egy mondat a zsarnokságról című versét, amely tisztelgés, tiszteletadás azoknak, akik áldozatai lettek ennek a zsarnokságnak.

- Köszönöm szépen. +++

Item: 1415

Kiad sor: 06/16/1989 17:21:08

Om Fejléc: kiad rvk1014 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Interjú Rajk Lászlóval

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Különműsor) - A dekorációnak az elkészítéséről megkértem Rajk Lászlót - akinek a nevéhez kedves hallgatóink számára nem kell magyarázatot fűzni -, ifj. Rajk László építész, hogy mondja el hallgatóink számára, mit jelenthet az öneki, Rajk Lászlónak, hogy ennek az ünnepélyes napnak az alkalmából ő készítette el a háttér felemelő dekorációját. Rajk Lászlót hallják.

- Azt hiszem, hogy bárkiben felmerülhet az az abszurditás, hogy én harminc-valahány évvel ezelőtt ott álltam már egy ilyen temetés napján (...) koporsójánál, most meg én tervezem ezeket a (...). Azt hiszem, hogy egy alapvető és nagyon fontos differencia van a két temetés között.

Ez az alapvető és nagyon fontos különbség az az, hogy tulajdonképpen volt egy megtisztulandó, vagy megtisztulni vágyó kommunista rezsim, vagy kommunisták csinálták ezt a temetést. Itt pedig arról van szó, hogy egy nép akarata érvényesül, amelynek a kommunisták nem tudnak ellenállni. És muszáj volt, kénytelenek voltak engedni, és megcsinálni ezt a temetést. És ez egy nagyon fontos, alapvető különbség, ezért nem szabad semmifajta analógiát vonni a kettő között. Talán annyi hasonlatosság lehet, hogy mind a kettő mérföldkő.

Azonban az egy olyan mérföldkő volt, ami valóban egy

rendszer váltást jelent, az egy olyan rendszer váltást jelentett, ahol a kommunisták, azok akik az 1956-os forradalmat csinálták és tevőlegesen részt vettek benne, azok elsodródtek a kommunista mozgalomtól, és végre rájöttek arra, hogy vannak emberi törvények, emberi princípiumok amit be kell tartani -, és nem lehet egy párt, fegyelmezett párttörvény alá rendelni.

A mai nap viszont: valószínű hogy a jövőben mérföldkönek lehet tekinteni, de végülis nem az. Mégpedig azért nem az, mert ez a folyamat aminek az egyik állomásának fogjuk gondolni azt ami ma történt - az már sokkal korábban elindult. Végülis, ahogy mondtam, hogy egy népakarat érvényesül, és ez a népakarat nem ma keletkezett. Nem abban a pillanatban keletkezett, amikor 58 június 17-én az emberek elolvasták az újságot, és kiderült, hogy Nagy Imrét kivégezték. +++

Item: 1416

Kiad sor: 06/16/1989 17:27:31

Om Fejléc: kiad rvk1015 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Lezsák Sándor nem hisz a korszakváltásban

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Különműsor) - Lezsák Sándor nevét hallva az ember önkéntelenül is lakóhelyére, Lakitelekre gondol, ahol az ő szervezésében már a fiatal írók hajdani találkozóján megindult az a szellemi és politikai erjedés, amely ugyanott a Magyar Demokrata Fórum szervezését és megalakulását fémjelző találkozókon elemi erővel bontakozott ki. Meggyőződésem: nem túloz, aki azt állítja, hogy a demokratizálódási folyamatban Lakitelek nélkül nem juthattunk volna el odáig, ahol ma van az ország.

- Milyen érzés, Sándor, visszapillantva az elmúlt évek megpróbáltatásaira, harcaira, büntetéseire, izgalmaira és sokszor áldozatára, azt tudni, hogy ez a munka meghozta az első, valóban történelmi jelentőségű gyümölcsét, a forradalom vértanúinak történelmi igazságtételét?

- Nagyon határozottan úgy gondolom, hogy ez a gyümölcs még primőr gyümölcs. Tehát ez azt jelenti az én értelmezésemben, hogy igen kevesen kaphatják meg, igen kevesen juthatnak hozzá ehhez, a napnak az igazi tartalmához. Hiszen, ha jönnek ide újságírók Nyugatról, elsősorban a nagy neveket keresik és még mindig hallgatnak, vagy magukba zárva élnek falvakban, kisvárosokban azok a tízezrek, százezrek, akiket megnyomorítottak ebben az országban az elmúlt 32 esztendőben, sőt még előtte is. Tehát én nem hiszek abban, hogy június 16-ikával korszakváltás történik, ennek az esélye, lehetősége teremtődött meg, és ennek biztató jele ez a nap. (folyt.)

Item: 1417

Kiad sor: 06/16/1989 17:31:51

Om Fejléc: kiad rvk1016 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Interjú Lezsák Sándorral - 1. folyt.

Hír:

- Ha mérlegre teszed az elmúlt esztendőök megpróbáltatásait és mindazt, ami ezen a napon ebben a városban történik, melyik irányba billen a mérleg? Megérte-e elviselni a hatalom fricskáit, a mellőzést, a külföldi utazási tilalom éveit, a művelődési ház éléről való eltávolításodat és a helyi kiskirályok kellemetlenkedéseit?

- Soha nem mérlegeltem azt, hogy megéri-e, hanem éltem annak rendje-módja szerint, ahogy az ember élni tudott egy adott helyzetben, de a magam gondjai eltörpülnek itt olyan tízezrek gondjai mellett, akiből ez a június 16-ika már nem is igazán hívható elő. Tízezrek, százezrek hallgatnak még az országban, tízezrek, százezrek élnek továbbra is a falvakban, kisvárosokban a régi modell szerint.

Úgy tűnik, sok városban, faluban még mintha nem változott volna semmi, ahány kilométert haladunk Pestről vidékre, mintha években mennénk vissza. Sok helyen tapasztalom azt - országjárás közben -, nemhogy a Kádár-korszak legrosszabb időszaka jön elő, hanem a Rákosi-korszak nyomorúságai, kínlódásai. Megfélemlítve van még az ország. Ez a június 16-ika igazán nem moshatja ki, tehát egy nap nem teheti rendbe 32 esztendőnek, négy évtizednek a nyomorúságát. Egy folyamat indult el.

- De feltétlenül egy lépést jelent előre?

- Egy komoly lépést előre, még akkor is, ha az ember úgy érzi, hogy remeg a lába közben a lehetőség miatt.

- A Hősök terén a rendezést a Demokrata Fórum vállalta. Nem túl nagy feladat ez a számotokra? (folyt.)

Item: 1418

Kiad sor: 06/16/1989 17:37:38

Om Fejléc: kiad rvk1017 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Interjú Lezsák Sándorral - 5/2. folyt.

Hír:

- Egyrészt nagyon megtisztelő volt ez a felkérés, másrészt pedig a Magyar Demokrata Fórumnak közel 17 ezer tagja van. Viszonylag szervezett politikai szerveződésről van szó, vagy 270 helyi szervezetünk működik városokban, falvakban, szinte valamennyi szervezetünk képviselteti magát a rendezésben. Nagyon nagy feladat ez, hiszen bármilyen gond jelentkezik holnap, az elsősorban a mi készületlenségünknek az eredménye lesz.

Természetesen a rendőrség feladata, ha Budapesten összejön százezer, kétszázezer, háromezrezer ember, hogy szakmailag próbálja kiszűrni azokat a provokációs kísérleteket, amelyek várhatóak az MSZMP szélsőbal részéről, vagy várható külföldről, akár Romániából érkezzen az.

Ugyanakkor megmondom őszintén, hogy nem bíztunk igazán a rendőrség munkájában, tehát mi is átnéztük a házak tetejét, mi is tudunk arról, hogy mi van a környékünkön, biztosítottuk az utcákat, hogy valóban a kegyelet, a gyász napjává tegyük június 16-ikát.

- Mennyiben tekinthető ez a nap igazságtételnek valamennyi

kivégzett szabadságharcos számára?

- Nem hozhat egyetlen nap jelentős változást egy ember életében, nem hozhat változást a több tízezrek életében, hiába ilyen az államtitkár vagy a miniszter nyilatkozata, és ígéri a teljes rehabilitációt. Ez is nagyon hosszú folyamat lesz, és féltő, azokban az emberekben, akikre 32 esztendőn keresztül rákényszerítettek valamiféle büntudatot, nagyon nehéz lesz előhívni lelki egészséget, hogy fölemelje a fejét. (folyt.)

Item: 1419

Kiad sor: 06/16/1989 17:40:30

Om Fejléc: kiad rvk1018 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Interjú Lezsák Sándorral - 5/3. folyt.

Hír:

Meg kell alakulniuk, és meg is alakultak a Magyar Demokrata Fórum helyi szervezeteiben sok helyütt a történelmi igazságtételi csoportok, amelyek az adott helyen föltérképezik, mi is történt 1956 előtt, 56-ban a megtorlás éveiben; emlékműveket készítenek, de az emlékműveknél is sokkal fontosabb, hogy azokat az embereket újra megszólaltassák és éreztessék velük azt, hogy egy diktatórikus rendszer áldozatai voltak, és szabad országban élnek.

- Köszönöm szépen. +++

Item: 1420

Kiad sor: 06/16/1989 17:52:26

Om Fejléc: kiad rvk1019 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Bíró Zoltán: egy korszak végérvényes lezárása

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Különműsor) - Mit jelent ez a nap magyar közéleti személyiségeknek? Még nincs itt a mérleg megvonásának ideje, de egy közbülső mérlegre Juhász László kérte Bíró Zoltánt, a Hitel című független folyóirat főszerkesztőjét, a Magyar Demokrata Fórum elnökségének tagját.

A Hitel budai szerkesztőségében kerestem fel Bíró Zoltánt, a lap főszerkesztőjét:

- Miben látod június 16-ika politikai jelentőségét? Csupán formális kegyeleti aktus az, ami a Hősök terén és a 301-es parcellánál történik, vagy több annál: szükségszerű politikai következményekkel járó esemény?

- Ha mindenki azt akarná, hogy csupán kegyeleti aktus legyen, akkor sem lehetne az - ez mindenképpen több annál. Természetesen egy korszak végérvényes lezárásáról van szó, ez valóban kegyeleti aktus, valóban gyászszertartás, de történelmi gyászszertartás, aminek megvan és meg kell legyen a politikai hangsúlya is, és természetesen a politikai következményei.

- Hozzájárulhat-e ez a nap a magyarság történelmi tisztánlátásához, a hamis, alaptalan önvád felszámolásához, és egy

egészséges nemzeti öntudat kialakulásához?

- Feltétlenül hozzájárulhat, bár nagyon megkésve. Ez a nép 1945 után is, 1956 után is arra kényszerült, hogy átéljen valamilyen ráerőltetett büntudatot. Meghasonlott lélekkel élt éppen ezért, és ez meglátszik történelmi tudatán, magabiztosságán és sok minden egyében. (folyt.)

Item: 1421

Kiad sor: 06/16/1989 17:58:44

Om Fejléc: kiad rvk1020 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Interjú Bíró Zoltánnal - 1. folyt.

Hír:

Én azt gondolom, hogy ez, ami most történik, feltétlenül felszabadíthatja egy rossz érzés, egy szorongató érzés alól azokat is, akikben volt ilyen - én nem hiszem egyébként, hogy mindenkiben lett volna ilyen. Sokakban nem volt, mert sokak pontosan tudták, hogy mit miért tesznek, és ezt a tudatot, ezt az érzést el is hozták máig magukban.

- Mennyire tekinthető a mai magyarországi demokratikus kibontakozás az ötvenhatos és az azt követő véráldozat megkéssett eredményének?

- Egész biztos vagyok benne, hogy részben annak az eredménye, természetesen nem teljes egészében. Én azt hiszem, hogy ezenkívül eredménye annak az elmúlt egy-másfél évtizedes küzdelemnek is, ami ebben az országban részben párton belül és nagymértékben párton kívül zajlott egy demokratikus Magyarországért, egy tisztább öntudattal rendelkező magyar népért. És úgy gondolom, hogy a történelem mindig valami ilyesmit hoz létre. Nagyon sok történelemből és nagyrészt több folyamatból, több politikai gesztusból, irányból és cselekedetből tevődik aztán össze az az eredmény, ami végül is létrejön.

- Salgótarjánban szerdán Grósz beszédet mondott, és ebben a beszédben Nagy Imrével is foglalkozott. Mi a véleményed Grósz Károly Nagy Imrével kapcsolatos állásfoglalásáról?

- Ebben az a szomorú, hogy Grósz Károly korábban egészen másként nyilatkozott. Amit most mondott, annak zömével én ugyan egyetértek, csak hát itt is az a baj, nagyon későn jött, nagyon ellentmondásosan érkeztek az ő szavai, és most is beleszötte a beszédébe azt, hogy a halálbüntetés mindenképpen indokolatlan volt ugyan, de nem ildomos halott ember esetében arról beszélni: egyéb büntetés jogos lett volna-e vagy sem. (folyt.)

Item: 1422

Kiad sor: 06/16/1989 18:04:06

Om Fejléc: kiad rvk1021 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Interjú Bíró Zoltánnal - 2. folyt.

Hír:

Én ezt úgy értelmezem, mintha feltételeznék Grósz Károly azt, hogy Nagy Imrét mindenképpen meg kellett volna valamilyen mértékben

büntetni, de legalábbis a kérdést felteszi. Én azt gondolom, hogy Nagy Imrével szemben a jogi eljárásnak minden fajtája indokolatlan és jogtalan volt. Az Ő politikai megítélése pedig mindig a történelem dolga, és ami itt ennek az eszmei része, a történések dolga elsősorban.

Azon lehet vitatkozni, hogy Ő milyen jó politikus volt, vagy mennyire nem volt jó politikus, erről lehet valakinek különböző a véleménye. De én nem a kegyeleti oldalról közelítem ezt meg, hanem arról az oldalról, hogy van történelmi igazság, amit ez az ember képviselt, olyan módon, amilyen módon tudott az adott helyzetben és az adott politikai alkatnak megfelelően, saját adottságainak megfelelően.

Hozzáteszem, én nemcsak az ötvenhatos Nagy Imréről szeretek megemlékezni, hanem arról a Nagy Imréről, aki ötvenháromban lépett fel, tudniillik az ötvenhármas fellépése bizonyítja azt, Ő képes volt intellektuálisan arra, hogy áttekintse a magyar viszonyokat, ismerte a magyar hagyományokat, azoknak a törvényszerűségeit, és fel mert lépni politikusként 1953-ban ennek érdekében. Az más kérdés, hogy gyakorlatilag mit tudott ebből megvalósítani és mit nem, valószínű, hogy a gyakorlati politikában vétett hibákat. +++

Item: 1423

Kiad sor: 06/16/1989 18:11:59

Om Fejléc: kiad rvk1022 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Interjú Bettino Craxival

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Különműsor) - Nemcsak rádió, televíziós kamerák, mikrofonok ezrei irányulnak azokra, akik beszélnek, hanem jelenlétével is súlyt ad az eseménynek egy olasz személyiség, az olasz szocialista párt vezetője: Bettino Craxi.

A délelőtti esemény után Szekeres László kollégánk rövid interjút készített vele arról, hogy mit lát, mit érez, hogyan értékeli ezt az eseményt?

- Bettino Craxit, az olasz államfőt (sic) és az olasz vezető politikust kérdezem itt a Hősök terén a Nagy Imréék emlékműve előtt. Önnek, mint az egyik nyugati ország, és az egyik legnagyobb nyugati ország vezető politikusának mit jelentett ez a mai emlékűnnepség, és politikailag az európai politikában hogyan értékeli ezt?

- Ebben a politikai eseményben, ami rendkívüli és sosem hittük volna, hogy ez elkövetkezik, tényleg a legcsodálatosabb talán az, hogy nemcsak a hősök és nemcsak a hazafiak temetése az, ami elkezdődött, hanem egy teljesen új korszak, ami bizonyára Magyarország számára egy teljesen új és váratlan politikai irányvonalat is fog tudni adni.

- Ezek szerint Ön úgy értékeli a legutóbbi magyarországi eseményeket, hogy kezdünk fölzárkózni, vagy talán már fel is zárkóztunk Európához?

- Ehhez még előbb szabadon kell hogy válasszanak. +++

Item: 1424

Kiad sor: 06/16/1989 18:13:56

Om Fejléc: kiad rvk1023 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Baranyai Tibor Nagy Imréről és Kéthly Annáról

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Különműsor) - Érdekes talán meghallgatni egy szociáldemokrata, Baranyai Tibor véleményét arról, hogy az ő pártja mit tart Nagy Imréről, és hogy szándékukban áll-e az ő nagy halottjukat, Kéthly Annát, illetve annak földi maradványait hazaszállíttatni Magyarországra. Pécsi Vilmos kérdéseire válaszol Baranyai Tibor:

- Mi a pártja álláspontja Nagy Imréről, Nagy Imre forradalmi szerepéről és a mostani megemlékezésről?

- 1956-ot mi mindig forradalomnak tekintettük, hiszen a Nagy Imre-kormányban három szociáldemokrata is részt vett. Közülük elsősorban Kéthly Annára emlékezünk most is, de most a tiszteletét a Szociáldemokrata Párt rója le, a temetésen koszorúval, delegációval, őrséget állunk a koporsók mellett, hiszen ők az egész nemzet hallottai.

- Nagy Imre személyét és akkori politikáját hogyan értékeli a Szociáldemokrata Párt?

- Úgy értékeljük, hogy a Nagy Imre reformkommunista volt, ugyanakkor a magyar nemzet önállóságáért is küzdött. És éppen ezen bukott el, hiszen az ország külső erőszak által lett eltérítve a reformpolitika útjáról, és lett a sztálini modell visszahelyezve nagyon sok vonatkozásban a jogaiba, s ezt sányli az ország még ma is.

- Mint ismeretes, Kéthly Anna Nagy Imre forradalmi kormányának az államminisztere volt, és mint egyetlen magyar miniszter, Nyugaton az ország jövője, demokráciája felszabadítása érdekében tevékenykedett, és idegenben, Brüsszelben halt meg. Milyen tervei vannak a szociáldemokratáknak Kéthly Anna hazahozatalával kapcsolatban? (folyt.)

Item: 1425

Kiad sor: 06/16/1989 18:16:21

Om Fejléc: kiad rvk1024 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Interjú Baranyai Tiborral - 1. folyt.

Hír:

Mi a Szocialista Internacionálé most kezdődő stockholmi kongresszusán is fel fogjuk vetni, hogy a nemzetközi munkásmozgalom nagy halottját, Kéthly Annát hazai földbe temessük el a jövő év tavaszán. Ez határozott tervünk, és ehhez az európai szocialista pártok segítségét is fogjuk kérni. +++

Item: 1426

Kiad sor: 06/16/1989 18:18:14

Om Fejléc: kiad rvk1025 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Megjegyzések a megbékélésről

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Különműsor) - Hallgassunk meg egy próbálkozást arra vonatkozóan, hogy hogyan is lehet félidőben, a temetés félidejében megvonni az eddigi események mérlegét.

Pécsi Vilmos kollégánk jelentkezik a Magyar Rádió budapesti stúdiójából:

- És most, a nemzeti gyászünnep első részének befejeződésével engedtessek meg a tudósítónak néhány személyes észrevétel. A megrendülés és a gyász mostani óráihoz őszinte, világos, felelősségteljes beszéd illik. Egy nemzetnek hősökre, mártírokra van szüksége, hogy jó példájukból erőt merítsen a túléléshez, a történelmi megpróbáltatások elviseléséhez. Ilyen mártírszerepet szánt a sors Nagy Imrének és társainak a nemzeti történelem mostani, válságos szakaszában.

Egyik szónok - nemzeti megbékélésre intve - hangoztatta, hogy meg kell tanulnunk felejteni, fátylat borítani a történelmi közelmúltra. Ezt meg lehet tenni a tatárjárással, török hódoltsággal, a szabadságharcot követő Bach-korszakkal - de ami ebben a században történt velünk, magyarokkal, az idegenek és önmagunk által önmagunkon ejtett sebek még túlságosan sajognak, hogy felejteni lehetne őket.

Emlékezni kell, a történelemből le kell vonni a következtetéseket, és végre megtanulni a történelmi leckét. Így 1956-ból azt, hogy egyetlen politikai párt sem sajátíthatja ki magának a néppel való törődés kizárólagos előjogát. Még kevésbé a hatalom monopóliumát csak azért, mert elvakultan hisz a maga igazában, és történelmi küldetésében.

Megbékélni, tiszta lapot kezdeni úgy lehet, ha előbb őszinte lelkiismeret-vizsgálatot tartanak azok, akik 56-57 véres hónapjait, a megtorlás éveit a nemzetre zúdították. (folyt.)

Item: 1427

Kiad sor: 06/16/1989 18:22:40

Om Fejléc: kiad rvk1026 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Megjegyzések a megbékélésről - 1. folyt.

Hír:

A halottakat, az ismert és ismeretlen neveket viselő áldozatokat már nem lehet életre kelteni. De nemcsak őket kell immár tisztességesen legutolsó útjukra kísérni. El kell temetni a korszakot, és a régiről végre rá kell térni az új útra, amely nem a társadalmi utópiába vezet, hanem valahová Európába vissza.

A megújuláshoz nem elegendő újabb fogadkozás. A szép szavaknak, ígéreteknek nincsen hitelük többé akkor, amikor hét bő esztendőért esetleg hétszer hét szűk esztendővel kell a népnek fizetnie.

Megbékélni csak úgy lehet, ha végre helyére tesszük a dolgokat.

56-ot nem sajátíthatják ki azok, akik 30 éven át gyalázták. Nagy Imréeket nem tekinthetik magukénak azok, akik nemrég még az árulás szégyenbélyegét sütötték a homlokukra. Elég volt a csúsztatásból, 56 újkeletű félremagyarázásából is.

1956-ban nem volt népünket megosztó testvérháború. Győztes forradalmat vívtunk a diktatúra ellen, az idegen túlerő ellen pedig rövid és hősiességű honvédő háborút. A barrikádnak - a kezdeti napoktól eltekintve - végig egy oldala volt, amelyikhez aztán Nagy Imre is csatlakozott, és akkori magatartásáért magyar patriótaként az életével fizetett - mint oly sokan mások.

Történelmi igazságot nem tehetnek azok, akik a 30 év előtti történelmi vétkeket elkövették, vagy azokat később igazoltnak látták. De igenis kell a nemzeti összefogás mindazokkal, akik vállalják Nagy Imre reformeszméit csakúgy, mint a kor által parancsolt új teendők elvégzését: azokkal, akik valóban tisztelik a nép akaratát. Magyar többé ne fogjon magyarra fegyvert, nincsen helye indulatnak, megtorlásnak. Megbocsátani igen, de felejteni nem.

Azt hiszem: ez a Hősök terének ma délelőtti üzenete, az újrakezdés feltétele, a megbékélés záloga +++

Item: 1428

Kiad sor: 06/16/1989 18:26:30

Om Fejléc: kiad rvk1027 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Volt politikai foglyok találkozója

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, A mai nap) - Tegnap este a Jurta Színházban találkozót adtak egymásnak a volt politikai foglyok. Felolvassuk Nagy András tudósítását:

- Bányai László Ausztráliából, Bocskai József az Egyesült Államokból, Krassó György Angliából, Kopácsi Sándor Kanadából, mások Svájcban, Németországból és ki tudja még honnan érkeztek. És persze még többen jöttek csak innét hazulról: Vácról, Szegedről, Márianosztráról, a gyűjtőből, a Fő utcából, a Markókból, a 12-15 évből, az életfogytiglaniból, a túlélő siralomházból.

A szabadság gyalogmunkásai, a tűzvonal, a leszakadó falak, a hulló vakolat, a feltépett utcakövek, pincék, bunkerek, gépfegyverek és Molotov-koktélok emberei adtak találkozót egymásnak tegnap este a Jurta Színházban.

És talán forradalmároknál és szabadságharcosoknál furcsa módon, egyáltalán éppen önáluk nem végigmondott beszéd helyett igencsak sokan elsírták magukat. De hát ezt tette maga a házigazda is, Fónay Jenő mérnök és író, halálraítélt szabadságharcos, a Politikai Foglyok Szövetségének elnöke.

Persze hogy sírtak a túlélők, mert hihetetlen is, hogy így együtt lehetnek, egymáshoz szólhatnak, három évtized nyomasztó lerakódásai alól ismét felismerni próbálhatják egymást.

Hihetetlen, de úgy néz ki: a vesztesek állnak győzelemre. A börtönőr, a hóhér, a sztálini szörnyeteg haldoklik, és még élnek,

itt vannak a halálra és lassú pusztulásra ítélték. Csakhát sokan nem élnek már közülük.

És az is kiderült azért tegnap este, hogy a volt foglyok és menekültek tudják és látják: ma még nem a győztes demokrácia és magával megbékélt nemzet napját éljük. Ez még csak a gyászból született józanodás, a megegyezésre hajló fegyelmezett értelem diadalnapja. (folyt.)

Item: 1429

Kiad sor: 06/16/1989 18:29:10

Om Fejléc: kiad rvk1028 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Volt politikai foglyok találkozója - 1. folyt.

Hír:

Bizony sokan tartanak tőle - és ezt meg is mondták -, hogy megint egyszer olyan magyar kompromisszum születik, melyet valaki mások - ott fenn - a szabadság közkatonái és kivitelező munkásai háta mögött és hátrányára hoznak össze. Reméljük: nem így lesz. Ez már rajtunk, kései és szárnyaszegett utódokon múlik elsősorban.

Nagyon jó volt hallani: mennyire és milyen hálásan figyelték az ötvenhatos harcosok azt a szerény és félénk munkálkodást, amit a demokratikus ellenzék a forradalom méltóságának visszaállításáért folytatott. Milyen vastapsot kapott a temetői fejfákat állító Inconnu Művészecsoport, s mekkora hangorkán fogadta a kopott farmerben érkező Krassó Györgyöt, aki a legsivárabb időkben szinte egymagában vette fel a harcot a feledés és erőszakos feledtetés hatalmaival.

A mai egyezkedő magyar demokrácia kovácsainak jól kell vigyázniuk: nehogy valami olyat csináljanak, amiért nem taps és üdvözlés, hanem az elesett és kivégzett bajtársak emléke felett örökdő szabadságharcos-veteránok megütközése és kiábrándulása a válasz. +++

Item: 1430

Kiad sor: 06/16/1989 18:30:05

Om Fejléc: kiad rvk1029 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Meghatottságba fulladt az interjú

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Különműsor) - Rákoskeresztúri temető, Juhász László. Itt a temetőben találkoztam Köteles Pál erdélyi íróval. Ez a mai nap nemcsak számunkra, magyarországi magyarok számára a kegyeletadás, a gyász ünnepe, hanem a határokon kívül élő magyarság számára is. Miközben számba vesszük halottainkat, a mártírokat, megkérdem Köteles Páltól, hogy mit jelent az erdélyi magyarság számára június 16-ika.

- Az erdélyi magyarság számára is ugyanazt jelenti, mint a mi számunkra, akik itt élünk ebben az országban, mert a nemzetet én egységesnek, oszthatatlannak vélem. Következésképpen az erdélyi magyarság számára is a számvetést jelenti, egyúttal pedig azt a reményt, hogy van kiút a diktatúrából, van kiút egy igazabb jövő

felé, amelyben a magyarság egymásra találhat, mégpedig úgy, hogy békességben élhessen szomszédaival.

- És mit jelent a te életedben ez a mai nap, hiszen te is az üldözöttek közé tartoztál odahaza?

- Megrendülést, mindeneelőtt...

- Kedves hallgatóink, a meghatottságtól került ebbe a helyzetbe

Köteles Pál. +++

Item: 1434

Kiad sor: 06/16/1989 19:01:22

Om Fejléc: kiad rvk1033 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Kohl - magyarországi látogatásáról

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Hírek 14:00) - Kohl nyugatnémet kancellár bejelentette, hogy még az idén hivatalos látogatást tesz Magyarországon. A bonni parlamentben nem közölt pontos dátumot.

A kormányfő szerint a magyar reformfolyamat az elmúlt napokban új dinamizmust kapott a kommunista párt és az ellenzék tárgyalásain létrejött megállapodással. Ez a folyamat kötelezi Magyarországot a nép szuverenitásának elismerésére és szabad választások tartására - mondotta Kohl. Hozzáfűzte, hogy Nagy Imre kivégzett miniszterelnök mai temetése történelmi igazságot szolgáltat egy bátor férfinak, és tükrözi a nemzeti megbékélés irányvonalát. A mai gyászertartás méltó pontot tesz a sztálinizmus egy szégyenteljes fejezetére - hangsúlyozta a kancellár. +++

Item: 1435

Kiad sor: 06/16/1989 19:02:27

Om Fejléc: kiad rvk1034 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: A volt hóhér nem nyilatkozik

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Különműsor) - Tegnap délután egy kisalföldi falu szélén megbúvó szegényes házában fölkerestem azt a személyt, aki országszerte elterjedt közvélekedés szerint Nagy Imrének és társainak a kivégzője volt 1958. június 16-ikán hajnalban.

Az akkor kivégzett mártírok utolsó perceiről szerettem volna megtudni valamit, valami olyasmit, ami talán még a filmfelvételeken sem látható. Olyan elsuttogott esetleges búcsúüzenetre gondoltam, vagy talán csak arra, hogy vajon mit olvasott ki azon a reggelen azoknak az embereknek a szeméből a hóhér, azoknak az embereknek a szeméből, akik azóta már réges-rég szimbólikus figuráivá lettek a magyar történelemnek.

Az ősz hóhér azonban - akit egyébként föltűnően korán nyugdíjaztak - tagadta, hogy ő hajtotta volna végre az ítéletet ezelőtt 31 évvel. Tagadásának értékéből sokat levont a tény, hogy bármely egyéb kérdésre sem volt hajlandó válaszolni. Addig nem - mondta -, ameddig erre írásbeli fölhatalmazást nem kap az

Igazságügyi Minisztériumból, sőt - fűzte hozzá - talán még akkor sem fog beszélni, mert soha nem lehet tudni, mit hoz a holnap, és mit fognak számon kérni tőle holnapután az új urak.

A kivégző mester szavaiban, sőt szavai mögött rejlő ellentmondásokra jól rávilágít az a körülmény, hogy kiderült: ő maga azért mégiscsak folyamodott egy, a szolgálati titoktartás alól őt fölmentő írat kiadásáért az említett minisztériumhoz. Ez mintegy két hónapja történt, és akkor elutasító választ kapott.

Nem tudni, milyen titkok nyomhatják az egykori ítéletvégrehajtó lelkiismeretét. Mindenesetre zavaros tekintetéből, riadt szavaiból, kuszán menekülő mondataiból rettenetes félelem sugárzott, pedig hát milyen titkokat tudhat egy hóhér mondjuk egy hadbíróhoz képest. (folyt.)

Item: 1436

Kiad sor: 06/16/1989 19:03:09

Om Fejléc: kiad rvk1035 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - A volt hóhér nem nyilatkozik

Hír:

Azt gondolom, a titkok fölfedése végső fokon nem is tudásunkat, nem is elsősorban ismereteinket gyarapítaná, mert persze ez is fontos, de talán fontosabb ennél a katartikus dimenzió, amelyről nem lehet megfeledkezni, ha a nemzeti lelkiismeret felszabadításáról beszélünk. +++

Item: 1437

Kiad sor: 06/16/1989 19:05:57

Om Fejléc: kiad rvk1036 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Az MDF egy rendezője nyilatkozik

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Különműsor) - Hallgassuk meg azok szavát, akiknek nagy része volt abban, hogy mindez, ami idáig történt Budapesten ma délelőtt a Hősök terén, és történik most a rákoskeresztúri temető 301-es parcellájánál, nos, azoknak a rendezőknek egyikét kérdezte meg Juhász László, akiknek nagy szerepe volt abban, hogy minden ilyen csodálatosan történt eddig:

- Olajos Csaba, a Magyar Demokrata Fórum részéről a rendezői gárdának, az óriási nagy létszámú rendezői gárdának az irányítója. Milyen érzés és milyen felelősség egy ilyen hatalmas kegyeleti demonstrációnak a rendjét biztosítani?

- Nagyon nehéz. Én nem rendezek, és én azért vállaltam el ezt a feladatot - szakmámtól nagyon távol áll -, mert szeretném, hogyha itt a kegyeleti ünnepséghez méltóan bonyolódna le az esemény, és azonkívül pedig tudom, hogy máshonnan nem lehetett volna megfelelő nagyságú és felkészültségű rendezőgárdát találni.

Az erdélyi tüntetésen, a március 15-ikei ünnepségen, szintén mi biztosítottuk a rendezést, és olyan jó kontaktust sikerült kialakítani az emberekkel - akik a mi apáink, gyerekeink, testvéreink -, hogy nem rendőr módjára, hanem barát módjára,

tulajdonképpen rendezővé sikerült akkor is és remélem, most is sikerül rendezővé alakítani az egész közönséget.

- Hányan vagytok rendezők?

- Nem tudom pontosan megmondani, mert reggel még jöttek önkéntes rendezők. Tegnapig kétezer felett osztottunk ki rendezői karszalagot. A törzsgárdánk csak 500 főből áll, de a lelkes vidéki MDF-szervezetektől még mindig jönnek, és senkit nem utasítunk el, mert - amint már mondtam - azt szeretnénk, hogyha az egész ünneplő közönség rendezőkből állna. +++

Item: 1438

Kiad sor: 06/16/1989 19:15:13

Om Fejléc: kiad rvk1037 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: A mai események Budapesten (II.)

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Magyar híradó) - Pécsi Vilmos a Magyar Rádió 21-es stúdiójából kommentálja azt, ami ma 1989. június 16-ikán Budapesten a Hősök terén és a rákoskeresztúri temetőben történt.

- A kegyelet és emberi méltóság jegyében zajlott le ma délután Nagy Imre és társainak temetése. Az utolsó aktusok ezekben a percekben zajlanak.

A nemzet jól vizsgázott emelkedettségből, érettségből, mérsékletből. Ne történjék semmi, ami ennek a gyásznapnak a méltóságán foltot ejtene, árnyékot vetne rá. Aki megzavarná, az áldozatok emlékét feketítené be, és súlyos károkat okozna a demokráciába való átmenet kibontakozó folyamatának, a visszarendeződés híveinek a kezébe adna érveket.

Egy szabad jogállamban kialakulhat majd az ötvenhatos forradalom valós képe, az eddigi hivatalos torzkép helyébe. Előtérbe kerülnek majd a mártírok mellé a forradalom más vezetői és megvívói: a Corvin köz, a Széna tér, a Körút, a Baross tér, a Jutadomb hősei. Felkerülnek a történelem lapjaira, tényleges szerepüknek kijáró súllyal.

Legyen szabad a tudósítónak végül egy személyes észrevételt tenni: azt, hogy a riporter szívéhez azok állnak legközelebb, akiket a hatodik koporsó jelképezett. A nagy megmozdulás közkatonái, akik golyótól találva, vagy bitófán végezték - legtöbbször oly szívszorítóan rövid életüket. Akik önzetlenül álltak a forradalom mellé, és akik a szabadság tartós kivívása után is azok maradtak volna, akik előtte voltak: ifjúmunkások, diákok, egyetemisták, katonák. (folyt.)

Item: 1439

Kiad sor: 06/16/1989 19:18:42

Om Fejléc: kiad rvk1038 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - A mai események Budapesten - 1. folyt.

Hír:

Nagy szavak, fogadalmak, pátosz nélkül. Halálukkal megváltották

a belépőt a magyar történelembe.

Megbékélést sürget a józan ész, és a nemzet érdeke. A nemzeti megbékélésben nem lehet helyük vallási, faji és egyéb előítéleteknek. A felkelők, elesettek, kivégzettek közt voltak cigánygyerekek is. Angyal Pista, Nickelsburg Laci felkelő-vezetők, zsidók voltak - a magyar szabadságért haltak. A gyilkos golyók nem tettek különbséget. A vérbírók sem.

De nem tagadhatjuk meg a sajnálatot azoktól sem, akiket sorsuk a diktatúra oldalára sodort, és ott érte őket a halál. Ők is magyarok voltak, és ők is áldozatok voltak.

Mit lehet a nemzeti gyásznap végén mondani? Azt, hogy jöjjön el végre a szabad, demokratikus Magyarország, kommunisták és demokraták, avagy politikailag közömbösök, hívők és nem hívők közös hazája. Egy olyan közös, szabad haza, ahol nem kell minden nemzedéknek az előző generáció színe-javát gyászolnia. +++

Item: 1444

Kiad sor: 06/16/1989 21:46:10

Om Fejléc: kiad rvk1043 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: A bonni parlament a mai temetésről

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Világhíradó) - A bonni parlament alsóháza, a Bundestag mai ülésén Gorbacsov szovjet elnök eheti látogatását vitatta meg, és a Kohl kancellár által ismertett kormánynyilatkozatot a képviselők - úgyszólván kivétel nélkül - jóváhagyták.

Ritka egyetértés uralkodott az ülésteremben, nagy sikerként könyvelték el a szovjet vezető útját, és a vele folytatott megbeszéléseket. A kimondottan békés, harmonikus vita során jelentette be a kancellár, hogy még ez évben hivatalos látogatásra Magyarországra utazik.

A mai budapesti eseményekről szólva Kohl kijelentette: Nagy Imre és társainak temetése méltóságteljesen zárja le a sztálinizmus egyik szégyenletes szakaszát, történelmi igazságot szolgáltat egy bátor férfinak, és megnyitja az utat a megbékélés felé.

A kancelláron kívül még számos nyugatnémet képviselő utalt a budapesti gyásznapélyre. Hans-Dietrich Genscher külügyminiszter megkésett igazságtételről beszélt, Willy Brandt volt szociáldemokrata kancellár, és a szabaddemokraták vezetője gróf Lambsdorff egybehangzóan arra mutatott rá, hogy Nagy Imre kivégzése az egyik legelvetemültebb politikai gyilkosság volt, és sajnálatuknak adtak kifejezést, hogy nem lehetettek jelen a budapesti szertartáson.

Volker Rühe kereszténydemokrata képviselő a mai budapesti eseményeket politikai forradalomnak miősítette, és Genscher külügyminiszterrel egyetértve a magyar kommunista vezetőségnek elismeréssel adózott, amiért Nagy Imréék temetését maga tette lehetővé.

Végül Helmut Lippelt a nyugatnémet Zöldek nevében azt mondta:

reméli, hogy népfelkelést soha többé nem fognak katonasággal vérbefojtani Európában. +++

Item: 1445

Kiad sor: 06/16/1989 21:57:58

Om Fejléc: kiad rvk1044 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Interjú Orbán Viktorral

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Különműsor) - Azt hiszem, hogy a nap során újból és újból a figyelem az áldozatokról, a mártírokról a jelenlevő fiatalokra irányult - akikért, és akik érdekében is, akiknek a jövőéért, ők ott, mint mondták - köztünk vannak, köztünk maradnak, de meghaltak. A fiatalok képviselőjében a Hősök terén a Fidesz vezetőségének tagja: Orbán Viktor mondott beszédet.

Az osztrák televízió azzal a mondattal fejezte be délelőtt műsorának közvetítését, hogy ilyen hangon 40 éve a Magyar Rádióban, és - amióta megvan - a Magyar Televízióban nem beszéltek.

Szekeres László a Hősök terén befejezett ünnepség után rövid interjút készített Orbán Viktorral.

- Közvetlenül a ravatalozási ünnepség és a beszédek elhangzása után Orbán Viktorral beszélgetek, aki a magyar fiatalok nevében beszélt a jelenlevő tömeghez. Viktor, hogy értékeled ezt a mai ünnepet vagy gyászszertartást? - ez alatt azt értem, hogy Te beszédetben céloztál arra, hogy jelenleg olyan emberek is vannak, akik rátették a kezüket a koporsóra, és ezáltal más embereknek akarnak mutatkozni. Ilyenek is vannak, és vannak olyanok is, mint ahogy - mondjuk - te gondolkozol, vagy mi gondolkodunk.

- Igen, hát először az első kérdésről: hogy miképpen értékelem a mai napot - egy óriási dolog, hogy ez megtörtént. Hát én a mai napot azt hiszem csak az igazság napjának, az igazság pillanatának mondhatnám, hogyha patetikus szeretnék lenni. Arról van szó, hogy azok, akik legyilkolták Nagy Imrét, legyilkolták, nemcsak kommunista, reformkommunista politikusait, hanem a magamfajta utcai srácokat - ezek ma kénytelenek beismerni, hogy mit tettek. És nemcsak azt kénytelenek beismerni, hogy gyilkosok voltak, hanem azt is be kell ismerniük, hogy 56-ban rossz irányba vitték ezt országot, és a mai csődtömeg az nem más mint 56-nak a világos folyománya, és a mai politikusok ehhez a rossz irányba való meneteléshez járultak hozzá. (folyt.)

Item: 1446

Kiad sor: 06/16/1989 22:08:16

Om Fejléc: kiad rvk1045 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Interjú Orbán Viktorral - 1. folyt.

Hír:

És így jön a másik kérdés: hogy kik próbálják rátenni a kezüket?

Persze, hogy rá próbálják tenni a kezüket, semmi mást nem vártam

tőlük, pontosan ezt vártam tőlük, hogy miután mindenfajta hitelüket elvesztették, minden lehetőséget megpróbálnak megragadni arra, hogy valahonnan bizalmat - ha úgy tetszik: legitimációt - nyerjenek. Ma nincsen más: szerencsétlen kivégzett - az ő pártjuk által kivégzett - Nagy Imréékből próbálnak legitimációt csíholni maguknak. Ezt beszédemben azért is hangsúlyoztam ki két alkalommal is. Ez a dolog és gondolkodásmód idegen tölem, mint egyébként politikával foglalkozó embertől is idegen, nemcsak mint az átlagerkölcssel rendelkező embertől.

- Igen, de ezek között az áldozatok között - és ha most például az itt felravatolozott 5 áldozatot és a névteleneket értjük ez alatt - azért voltak kommunisták is. És ezek a kommunisták - úgy néz ki, hogy most az utóbbi időben egyre inkább - mint az MSZMP hősi hallottjai kezdenek szerepelni.

- Hát most az MSZMP hirtelen fölfedezte, hogy Nagy Imre az nemcsak egy egyszerű áruló ellenforradalmár volt, hanem Nagy Imre az MSZMP alapító tagja is volt. Tehát, hogyha az áruló ellenforradalmár jelzőt levesszük róla, akkor marad az MSZMP alapítója, alapító tagja, az MSZMP reformpolitikájának már 53-ban jelentős személyisége - tehát egy olyan múltbeli támaszkodót találhatnak Nagy Imrében a mai politikusok - a kommunista Nagy Imrében - akinek a folytatóiként tüntethetik fel ma magukat. (folyt.)

Item: 1447

Kiad sor: 06/16/1989 22:22:41

Om Fejléc: kiad rvk1046 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Interjú Orbán Viktorral - 2. folyt.

Hír:

Világos: igen, a temetettek között, sőt - a hatodik koporsóban nyilván nem, de másik ötben - csak kommunista politikusok feküdtek. Én a beszédemben ezért is tértem ki külön a hatodik koporsóra. Azért kívántam határozottan kihangsúlyozni, hogy én azoknak a magyar fiataloknak a nevében beszélek, akik polgári demokráciát akarnak Magyarországon - tehát semmi közük a kommunizmushoz. És azt akartam elmondani, hogy mégis: hogy semmi közünk a kommunista eszmekörhöz, mégis van két ok, amiért meg kell hogy hajtsuk a fejünket Nagy Imréék előtt. És ezt próbáltam elmondani ebben a beszédben. Tehát én nem próbáltam úgy tenni, mint hogyha mi Nagy Imréék gondolkodásának a folytatói lennénk. Én nem érzem magam annak.

- Te a magyar fiatalok nevében beszéltél és ugyanakkor megemlítetted a Hozzád, hozzánk hasonló fiatalokat 56-ból. Hogy értékeled: a mai magyar fiatalok mennyiben hasonlítanak azokra az 56-os fiatalokra, van-e közöttük-közöttünk hasonlóság, és adott esetben a mai fiatalok hajlandók lennének-e szerinted a szabadságért, a demokráciáért ugyanúgy az életüket áldozni?

- Hát ezt nem lehet megmondani, merthogy 56 forradalmi napjai, azok kivételes pillanatokban voltak, és nem lehet megmondani, hogy kivételes pillanatokban az emberek miképpen viselkednek. Ha ma végignézek az embereken, nem látom bennük azokat, akik mindazt

vállalni mernék, amit 56-ban vállaltak azok, akik meghaltak - de hát a kivételes pillanatok a nem kivételes embereket is kivételessé teszik. tehát ebből nem következik semmi, hogyha az ember végigmegy az utcán, akkor nem tudja elhinni, hogy ugyanezek, ugyanilyen húsból-vérből emberek voltak azok, akik 1956-ban az utcákon harcoltak. A kivételes pillanatok kivételessé teszik az egyszerű embereket is. Tehát erre nem tudok igazából válaszolni. (folyt.)

Item: 1448

Kiad sor: 06/16/1989 22:25:52

Om Fejléc: kiad rvk1047 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Interjú Orbán Viktorral - 3. folyt.

Hír:

Én mégis ódzkodtam már a szervezés során attól, hogy én magyar fiatalok nevében beszéljek, mert olyan, hogy magyar fiatalok nincsen. Magyar fiatalok közt van ilyen, meg olyan: fekete, sárga, zöld, mindenfajta van, de olyan, hogy magyar fiatalok, olyan nincsen. De mivel nem lehetett a saját, tehát a Fiala Demokraták Szövetségének a nevében beszélnem, mert a pártpropaganda be volt tiltva a mai napra - és ezt mi elfogadtuk, ezért mégiscsak kellett valami formulát találni. Ezért hangsúlyoztam a beszéd elején rögtön, hogy mi, azok a fiatalok, akik ma Magyarországon az európai polgári demokrácia megteremtéséért küzdenek - én csak ezeknek a fiataloknak a nevében beszéltem. Akik ezért élnek ma Magyarországon, azok mind azt gondolják, amit 56-ban a forradalmárok gondoltak: függetlenség, politikai demokrácia, piac.

- Köszönöm Neked és azoknak a fiataloknak is, akiknek a nevében beszéltél. +++

Item: 1449

Kiad sor: 06/16/1989 22:34:17

Om Fejléc: kiad rvk1048 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Magyar vezetők nyilatkozatai

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Hírek) - Németh Miklós miniszterelnök az amerikai televízióknak adott interjújában tegnap azt mondta: a Brezsnyev-doktrína már nem érvényes, Gorbacsov és társai a budapesti kormány mögött állnak. Hozzátette: a Szovjetunió nem fog beavatkozni a magyar reformokba.

X X X

Horváth István belügyminiszter rádióknak adott interjújában kijelentette, hogy Nagy Imre és társai temetése egy történelmi időszak végét és egy új időszak kezdetét jelenti. +++

Item: 1450

Kiad sor: 06/16/1989 22:35:10

Om Fejléc: kiad rvk1049 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: Mit jelent ez a nap Losonczy Géza lányának?

Hír:

München, 1989. június 16. (SZER, Kezdődik a nap) - Losonczy Annamáriával, az 1956-os magyar kormány államminiszterének leányával Budapestre kiküldött munkatársunk, Juhász László készített interjút:

- Losonczy Géza lányával, Losonczy Annamáriával öt évvel ezelőtt interjút készítettem. Az utolsó kérdésem az volt hozzá, hogy mit jelent az édesapa emléke az életében. Most itt, június 16-ikán, a temetés napján azt kérdezem meg, hogy mit jelent ez a nap az életében? Vajon a lelke mélyén elfojtott indulatok, görcsök, érzések, esetleg a harag feloldását jelenti ez a mai nap, a megbékélést?

- Ennél nehezebb kérdést nehéz feltenni. Talán azzal kezdeném, hogy ez a nap jelenti számomra az életnek és a halálnak egy nagyon furcsa összefonódását két szinten is. Egyik szinten a kislányom kéthetes ma reggel, és az apámat és sorstársait ma temetik. Ez az egyik szint. A másik szint pedig az, hogy ez a temetés azt jelenti, hogy valami életszerű kezd kibomlani egy halálra, terrorra és hazugságra épített társadalmi rendszerből.

Ebben az akcepcióban az élet és halál összefonódásáról van szó, s azt hiszem, hogy két szintet kell megkülönböztetni. Az elfojtott indulatok, amik nem is olyan nagyon elfojtottak és a harag az azok irányában él bennem tovább is - teljesen változatlanul -, akik ezt a temetést nem rendezték meg.

Akik ezt a temetést megrendezték, és akik ezen a temetésen részt vesznek és akik ezen dolgoztak, és akikkel együtt én ezen részt vehetek, azokkal, akikkel itt együtt fogok ülni, vagy együtt ülök már, azok iránt is bennem csak szeretet él, tisztelet, barátság és sorsközösség. (folyt.)

Item: 1451

Kiad sor: 06/16/1989 22:36:26

Om Fejléc: kiad rvk1050 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Mit jelent ez a nap Losonczy Annamáriának - 1. folyt.

Hír:

Apámat és a sorstársait nem ez a rendszer temeti el, hanem a civil társadalom, amit patetikusan úgy szoktak hívni, hogy a nép, a nemzet. A nép és a nemzet iránt bennem nincs harag, hanem odatartozás van, amit tulajdonképpen nem is tudok izléstelenség nélkül kifejezni, olyan erős érzelmek. Odatartozás egész egyszerűen. Ami pedig a haragot illeti és az indulatokat, harag és indulatok vannak, bosszúvágy nincs, egyszerűen azért - nem azért, mint hogyha nem lenne ez jogos vagy érhető, hanem egyszerűen azért, mert ez egy olyan súlyos dolog és olyan mérhetetlenül, páratlanul álló gazság, ami még nem fejeződött be, mert más országokban folytatódik, és itt sincs még teljesen vége, hogy itt még bosszúról beszélni sem lehet. Túl súlyos és túl fontos és túl gaz dolog ahhoz, hogy ezt bármilyen szinten meg lehessen bosszulni.

És ha már bosszúról azt beszéltem, hogy ezeknek az embereknek

számára, ennek a rezsimeknek a legkeservesebb pohár, amit most le kell nyelniük, az pontosan az, hogy 40 év után ezt kell nekik végignézni és ezt kell végiggyötrödni, hogy itt van egy civil társadalom és 40 évi hazugság és sötétség után ebben az országban ez lehet, és más országokban is lassanként valószínűleg ez lesz.

- És úgy érzi, hogy az, ami itt most történik és az egész demokratikus átalakulás, ebben része volt édesapjának és mindazoknak, akiket itt most temetünk, és nélkülük, az ő fellépésük és az ő áldozatuk nélkül talán nem lennénk itt.

- Persze, természetesen úgy érzem, úgy tudom. De hadd mondjam rögtön azt el, hogy itt öt embert temetünk, akik meg vannak nevezve. Ugyanakkor - legalábbis számomra és azt hiszem, hogy nagyon sokunk számára - temetjük azokat is, akiknek a nevét nem is ismerjük, akiket olyan gazdul öltek meg, hogy még a nevüket sem ismerhetjük meg. (folyt.)

Item: 1452

Kiad sor: 06/16/1989 22:36:58

Om Fejléc: kiad rvk1051 4 nem/pol krf/bma/bmb/srf Szolgálati használatra!

Rövid Cím: - Mit jelent ez a nap Losonczy Annamáriának - 2. folyt.

Hír:

És ha az apám és a sorstársainak az emberi választása, a politikai választása, az élete és a halála feltétlenül az első kő volt, ami kiesett ebből az szörnyű építményből. A névtelenek, az akkor meghalt névtelenek és az azután túlélő és átélő többi névtelenek - megint csak a civil társadalom és a népnek a nagyon változatos és különbözőfajta ellenállási és - hogy mondjam - szabotálási módjai, mind benne vannak ebben, hogy ez a mai nap létrejöhet. És mind benne vannak abban, hogy a mai nap után, ami a múlttal való kapcsolatfelvétel és annak az emlékezésnek a rekuperálása, ami nélkül Kundera szerint nem lehet sem egyéni emberi, sem kollektív társadalmi tudat - ez után a nap után a bizonyos tekintetben fenyegető és nehézségekkel teli, ugyanakkor nagyon reményteljes jövő felé fognak fordulni az emberek. És azon fognak elkezdni dolgozni, hogy ebből a borzalmas mélységű válságból, amibe az országot belevitték, hogy húzzák ki a lehető legkevesebb kárral és a lehető legkevesebb kegyetlenséggel. +++